

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อศึกษาและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. ขั้นตอนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านมะกอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน
2. ระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ปีการศึกษา
3. พื้นที่ โรงเรียนบ้านมะกอก ตำบลคงใหญ่ อำเภอ พิมาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวงจรคุณภาพ PDCA 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Plan)
2. ขั้นร่วมกันปฏิบัติ (DO)
3. ขั้นร่วมกันตรวจสอบ (Check)
4. ขั้นร่วมกันปรับปรุงแก้ไข (Action)

วงรอบที่ 1

1. ขั้นวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Plan) ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก อำเภอพิมาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามลำดับดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก โดยจะทำการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1-2 สิงหาคม 2554 แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการภายในโรงเรียน โดยใช้หลัก SWOT (SWOT Analysis)

1.2 วางแผนดำเนินการนิเทศ เมื่อได้ทราบปัญหาและความต้องการนิเทศภายในโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย จึงร่วมกันวางแผนเพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน ห้องประชุมชำนาญการ โรงเรียนบ้านมะกอก ในวันที่ 8 สิงหาคม 2554 เวลา 10.00 น. ถึงเวลา 12.00 น. โดยนำเอาปัญหา ความต้องการนิเทศภายใน โรงเรียนและรูปแบบกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอกมาวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการภายใน โรงเรียน โดยใช้หลัก SWOT(Swot Analysis)แล้วร่วมกันวางแผนวางแผนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (AIC)

1.3 ประชุมจัดทำแผนการนิเทศโดยใช้กลวิธีนิเทศภายใน ด้วยดวงใจ 5 ประการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมเปิดใจ กิจกรรมร่วมมือ กิจกรรมตั้งใจ กิจกรรมเต็มใจ และกิจกรรมชื่นใจ ในแผนการนิเทศประกอบด้วย โครงการ กิจกรรม ปฏิทินการปฏิบัติงานและแบบบันทึกนิเทศต่างๆ

1.4 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนและคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอก

1.5 การจัดประชุมครูและบุคลากรเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงกระบวนการและแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามแผนที่วางไว้

1.6 ติดต่อประสานงานกับผู้บริหาร โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา และ โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง เพื่อขออนุญาตเข้าศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวันที่ 2 กันยายน 2554

1.7 ติดต่อประสานงานวิทยากรภายนอก คือนายสมพงษ์ ลัดกลาง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรภายในโรงเรียนในการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การวิจัยในชั้นเรียน” ในวันที่ 12 กันยายน 2554

1.8 จัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย และแนวทางการปฏิบัติของผู้รับการนิเทศ

2. เข้าร่วมกันปฏิบัติ (DO)

2.1 กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวันที่ 2 กันยายน 2554 ที่โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา และ โรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง สำนักงานเขตพื้นที่บุรีรัมย์ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรได้เห็นการจัดการเรียนรู้และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 กลุ่มเป้าหมาย เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ในวันที่ 12 กันยายน 2554 เวลา 08.00 – 17.00 น. ณ ห้องประชุมชำนาญการ โรงเรียนบ้านมะกอก โดยวิทยากรที่มาให้ความรู้คือ นายสมพงษ์ ลัดกลาง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ โดยมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา และการกำหนดวิธีการในการแก้ไขปัญหา

2.3 กลุ่มเป้าหมาย เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวันที่ 12 พฤศจิกายน เวลา 08.00 น.– 19.00 น. ที่ห้องประชุมสวนน้อยหน้าริสอร์ท อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยวิทยากรที่มาให้ความรู้คือ นางฉันทนา โรจนบุรณาวาส์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านมะกอก โดยมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. เข้าร่วมกันตรวจสอบ (Check)

3.1 คณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยการประเมิน 2 ช่วง คือ ประเมินผลก่อนการดำเนินงาน และประเมินเมื่อเสร็จสิ้นการ

ดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินได้แก่ แบบประเมินผลก่อนการดำเนินการนิเทศ
ภายในโรงเรียน และแบบประเมินผลหลังการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการ
วิเคราะห์ทางสถิติ

3.3 รายงานผลการดำเนินการแก่ผู้บริหาร เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการนิเทศภายใน

4. ขั้นร่วมกันปรับปรุงแก้ไข (Action)

4.1 คณะกรรมการประเมินผล สรุปผลการประเมิน รายงานแก่คณะผู้ดำเนินการ
และผู้บริหารนิเทศ เพื่อปรับปรุงและแก้ไขส่วนที่บกพร่อง

4.2 ผลของการดำเนินการหากพบว่าบกพร่อง หรือมีอุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด
ที่จะทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ก็จะทำการปรับปรุงแก้ไขในส่วนนั้นๆ ในวงรอบที่ 2 หาก
พบว่ากระบวนการและผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายทุกประการแล้วนำไปเป็น
แบบอย่างในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนและกระบวนการต่อไป

วงรอบที่ 2

1. **ขั้นวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Plan)** ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันประชุม และ
ร่วมกันวางแผนแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (AIC) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการ
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอกในวงรอบที่ 1 โดยนำปัญหาและข้อบกพร่อง
ต่างๆ ในการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอกในวงรอบที่ 1 ร่วมกันวางแผน
ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก โดยประชุม ใน
วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ณ ห้องประชุมชำนาญการ โรงเรียนบ้านมะกอก สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2. **ขั้นร่วมกันปฏิบัติ (DO)** ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนา โดยการเพิ่มกิจกรรมการสังเกต
การสอน การนิเทศเยี่ยมชั้นเรียน และการประชุมนิเทศเพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนสามารถจัด
กระบวนการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียน
การสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การนิเทศเยี่ยมชั้นเรียน คณะกรรมการดำเนินการนิเทศได้ดำเนินการนิเทศ
เยี่ยมชั้นเรียนทุกห้องเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการของครู
ประเมินผลการสอน กระตุ้นให้ครูปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู
ผู้บริหารนิเทศ ซึ่งเนื้อหาที่นิเทศคือ การจัดทำเอกสารและงานธุรการประจำห้องเรียน การจัด
บรรยากาศในห้องเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

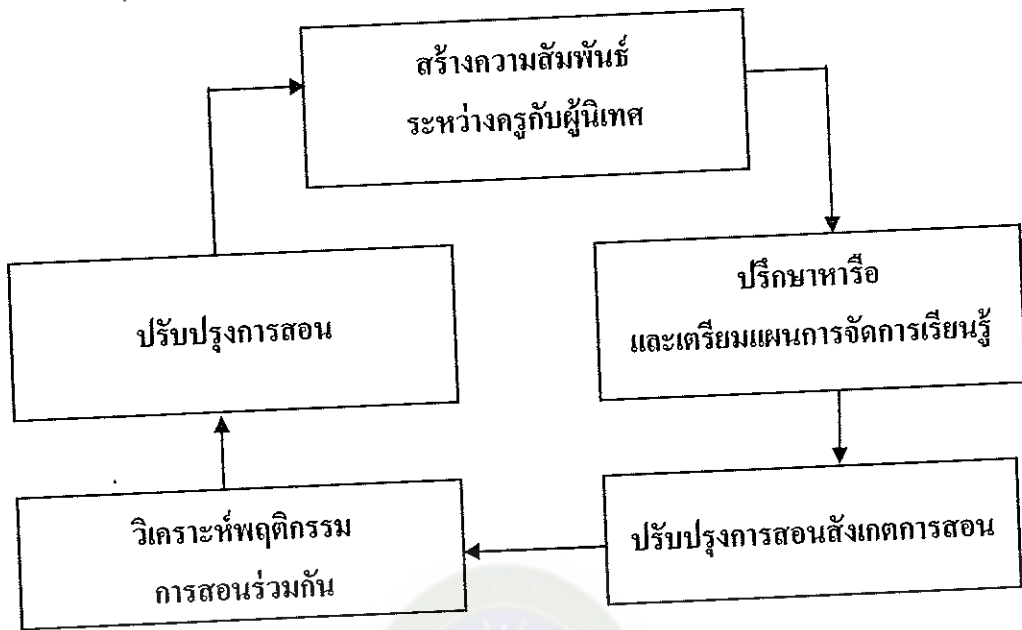
การดำเนินการนิเทศเยี่ยมชั้นเรียน เป็นกิจกรรมนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 5 กันยายน 2554 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2554 ดังตารางปฏิทินปฏิบัติการนิเทศ

ตารางที่ 1 ปฏิทินการนิเทศเยี่ยมชั้นเรียน โรงเรียนบ้านมะกอก

วันเดือนปี	เวลา	กิจกรรมนิเทศ	ชั้น	ผู้นิเทศ	ผู้รับการนิเทศ
5 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	อนุบาล	ผอ. โรงเรียน	อ. สุวรรณา
9 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ป. 1	ผอ. โรงเรียน	อ. คะเนิงจิต
13 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ป. 2	อ.นิรันดร์	อ. พิศักดิ์
15 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ป. 3	อ.ฉัตรพงษ์	อ. ศรีเรือน
17 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ป. 4	ผอ. โรงเรียน	อ. บัญชา
20 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ป. 5	อ.นิรันดร์	อ. อภินันท์
22 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ป. 6	อ.ฉัตรพงษ์	อ. อนิรส
24 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ม. 1	ผอ. โรงเรียน	อ. นิภาพร
27 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ม. 2	อ.นิรันดร์	อ. กิตติศักดิ์
30 ก.ย. 54	09.00-10.00 น.	เยี่ยมห้องเรียน	ม. 3	อ.ฉัตรพงษ์	อ. สุชาดา

2.2 การสังเกตการสอน คณะกรรมการดำเนินการนิเทศได้ดำเนินการนิเทศสังเกตการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ โดยได้ดำเนินการสังเกตการสอน 5 ชั้น ดังต่อไปนี้

- ชั้นที่ 1 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศ
- ชั้นที่ 2 ปรัชญาหรือและการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้
- ชั้นที่ 3 การสังเกตการสอน
- ชั้นที่ 4 วิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน
- ชั้นที่ 5 ปรับปรุงการสอน

แผนภูมิที่ 11 แสดงขั้นตอนการนิเทศแบบสังเกตการสอน

การดำเนินการสังเกตการสอนเป็นกิจกรรมนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2554 ถึงวันที่ 29 ธันวาคม 2554 ดังตารางปฏิทินปฏิบัติการนิเทศ

ตารางที่ 2 ปฏิทินปฏิบัติการนิเทศสังเกตการสอน โรงเรียนบ้านมะกอก

วันเดือนปี	เวลา	กิจกรรมสังเกต การสอน	ชั้น	ผู้นิเทศ	ผู้รับ การนิเทศ
1 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	ภาษาไทย	ป. 1	ผอ. โรงเรียน	อ.คะนิงจิต
1 ธ.ค. 54	10.00-11.00 น.	คณิตศาสตร์	ป. 2	อ.ฉันทขรพงษ์	อ.พิศักดิ์
2 ธ.ค. 54	11.00-12.00 น.	วิทยาศาสตร์	ป. 3	ผอ. โรงเรียน	อ.ธีระพงษ์
2 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	ภาษาอังกฤษ	ป. 4	ผอ. โรงเรียน	อ.นิภาพร
2 ธ.ค. 54	10.00-11.00 น.	สังคมศึกษาฯ	ป. 5	อ.นิรันดร์	อ.กิตติศักดิ์
6 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	การงานอาชีพฯ	ป. 6	อ.ฉันทขรพงษ์	อ.นิรันดร์
6 ธ.ค. 54	10.00-11.00 น.	ศิลปะ	ม. 1	ผอ. โรงเรียน	อ.บัญชา
7 ธ.ค. 54	11.00-12.00 น.	สุขศึกษาฯ	ม. 1	ผอ. โรงเรียน	อ.พิศักดิ์
8 ธ.ค. 54	13.00-14.00 น.	คอมพิวเตอร์	ม. 1	อ.นิรันดร์	อ.อภิวัฒน์

วันเดือนปี	เวลา	กิจกรรมสังเกต การสอน	ชั้น	ผู้นิเทศ	ผู้รับการ นิเทศ
9 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	คณิตศาสตร์	ม. 2	ผอ.โรงเรียน	อ.ฉัตรพงษ์
9 ธ.ค. 54	10.00-11.00 น.	ภาษาไทย	ม. 3	ผอ.โรงเรียน	อ.อนิรศ
12 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	ภาษาอังกฤษ	ม. 2	อ.ฉัตรพงษ์	อ.สุชาดา
13 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	ภาษาไทย	ป. 1	ผอ.โรงเรียน	อ.คะนิงจิต
14 ธ.ค. 54	10.00-11.00 น.	คณิตศาสตร์	ป. 2	ผอ.โรงเรียน	อ.พิศกดิ์
15 ธ.ค. 54	11.00-12.00 น.	วิทยาศาสตร์	ป. 3	อ.นิรันดร์	อ.ธีระพงษ์
16 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	ภาษาอังกฤษ	ป. 4	ผอ.โรงเรียน	อ.นิภาพร
26 ธ.ค. 54	10.00-11.00 น.	สังคมศึกษาฯ	ป. 5	อ.ฉัตรพงษ์	อ.กิตติศักดิ์
27 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	การงานอาชีพฯ	ป. 6	ผอ.โรงเรียน	อ.นิรันดร์
27 ธ.ค. 54	10.00-11.00 น.	ศิลปะ	ม. 1	ผอ.โรงเรียน	อ.บัญชา
27 ธ.ค. 54	11.00-12.00 น.	สุขศึกษาฯ	ม. 1	อ.ฉัตรพงษ์	อ.พิศกดิ์
27 ธ.ค. 54	13.00-14.00 น.	คอมพิวเตอร์	ม. 1	ผอ.โรงเรียน	อ.อภิรักษ์
28 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	คณิตศาสตร์	ม. 2	อ.นิรันดร์	อ.ฉัตรพงษ์
28 ธ.ค. 54	10.00-11.00 น.	ภาษาไทย	ม. 3	ผอ.โรงเรียน	อ.อนิรศ
29 ธ.ค. 54	09.00-10.00 น.	ภาษาอังกฤษ	ม. 2	อ.นิรันดร์	อ.สุชาดา

2.3 การประชุมนิเทศ คณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้าน

มะกอก ได้ดำเนินการประชุมนิเทศ ในระหว่างที่ดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อให้ข้อมูล
ป้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้แนวทางในการ
แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และนำไปปรับปรุงแก้ไขได้อย่างมีคุณภาพ

3. ขั้นร่วมกันตรวจสอบ (Check)

3.1 คณะกรรมการประเมินผลดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน โดย
การประเมิน 2 ช่วง คือ ประเมินผลก่อนการดำเนินงาน และประเมินเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินงานนิเทศภายใน
โรงเรียน และแบบประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน

3.2 รวบรวมข้อมูลที่ไ้จากการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ

3.3 รายงานผลการดำเนินการแก่ผู้บริหาร เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการนิเทศภายใน

4. ขั้นร่วมกันปรับปรุงแก้ไข (Action)

4.1 คณะกรรมการประเมินผล สรุปผลการประเมิน รายงานแก่คณะผู้ดำเนินการ และผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและแก้ไขส่วนที่บกพร่อง

4.2 ผลของการดำเนินการหากพบว่าบกพร่อง หรือมีอุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่จะทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ก็จะทำกรปรับปรุงแก้ไขในส่วนนั้นๆ หากพบว่า กระบวนการและผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายทุกประการแล้วนำไปเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนและกระบวนการต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอก
2. แบบบันทึกภาคสนาม (Field Notes) ใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่ เป้าหมาย ซึ่งรายละเอียดแบบฟอร์มต่างๆนั้น ต้องสร้างให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่

2.1 แบบบันทึกการสัมภาษณ์ มีข้อความทั้งหมด 5 ข้อ

2.2 แบบบันทึกการศึกษาดูงาน

2.3 แบบบันทึกการนิเทศเยี่ยมชั้นเรียน

2.4 แบบบันทึกสังเกตการสอน

2.5 แบบบันทึกการประชุมนิเทศ

3. แบบประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน มีข้อความทั้งหมด 15 ข้อ ใช้ประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินงานของผู้บริหารหรือคณะกรรมการของสถานศึกษา ประเด็นที่ประเมิน คือ 1. ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของกิจกรรมว่า มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด 2. ตรวจสอบเครื่องมือ สื่อ คน และเวลา

4. แบบประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน มีข้อความทั้งหมด 20 ข้อ ใช้ประเมินผลหลังจากการดำเนินการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก เป็นการประเมินผลสำเร็จของการนิเทศภายใน โรงเรียน และความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ประเด็นที่ประเมิน คือ 1. บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายใน

แผนการนิเทศเพียงใด 2. ครูเกิดการพัฒนาหรือไม่ 3. การพัฒนาที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด 4. ครูมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด 5. มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และปรับปรุงแผนนิเทศในปีต่อไปหรือไม่

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มนิเทศภายในโรงเรียน ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 11) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2545 : 57) กรองทอง จิรเดชากุล(2550 : 6) และ Harris (1985 : 10)

1.2 สนทนากลุ่มย่อยเพื่อหาแนวทางในการจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอก

1.3 นำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอกที่จัดทำขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ 3 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.3.1 ดร.กิตติพงษ์ โด่งพิมาย วุฒิการศึกษา ปร.ด.(การบริหารจัดการศึกษา) ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

1.3.2 ดร.วัฒนชัย อธิธาเวทย์ วุฒิการศึกษา ปร.ด.(การบริหารจัดการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกำพี้เหล่ากาเจริญศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1.3.3 นางฉันทนา โรจน์บุรณาวงศ์ วุฒิการศึกษา ค.ม.(การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านมะกอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

1.4 ปรับปรุงคู่มือการนิเทศภายใน โรงเรียนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง

1.5 จัดพิมพ์คู่มือการนิเทศภายใน โรงเรียนฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบบันทึกภาคสนาม ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 11) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2545 : 57) กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 6) และ Harris (1985 : 10)

2.2 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการประชุม และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ของ ดร.ไพศาล วรคำ (2554 : 253)

2.3 สร้างแบบบันทึกภาคสนามโดยแบบบันทึกภาคสนามที่สร้างขึ้นนี้ต้องมีเนื้อหาครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.4 นำแบบบันทึกภาคสนามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ 3 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.4.1 ดร.กิตติพงษ์ โด่งพิมาย วุฒิการศึกษา ปร.ด.(การบริหารจัดการศึกษา) ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.4.2 ดร.วัฒน์ชัย ฉิริศิลาวทษ์ วุฒิการศึกษา ปร.ด.(การบริหารจัดการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกำแพงเหล่ากาเจริญศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2.4.3 นางจันทนา โรจน์บูรณาวงศ์ วุฒิการศึกษา ค.ม.(การบริหารการศึกษา)ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านมะกอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.5 ปรับปรุงแบบบันทึกภาคสนามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง

2.6 นำแบบบันทึกภาคสนามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งได้แก่ แบบสัมภาษณ์ครูแบบมีโครงสร้างและแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบบันทึกการประชุมนิเทศ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

3. แบบประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 11) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2545 : 57) กรองทอง จิรเดชากุล(2550 : 6) และ Harris (1985 : 10)

3.2 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบประเมินของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 43) โดยแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.3 สร้างแบบประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอกให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด

3.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ สอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

3.4.1 ดร.กิตติพงศ์ โค้งพิมาย วุฒិการศึกษา ปร.ด.(การบริหารจัดการศึกษา) ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

3.4.2 นางฉันทนา โรจน์บูรณาวงศ์ วุฒิการศึกษา ค.ม.(การบริหาร การศึกษา)ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านมะกอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

3.4.3 ดร.วัฒนชัย ธิรศิลาเวทย์ วุฒิการศึกษา ปร.ด.(การบริหารจัด การศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกำแพงเหล่ากาญจนาภิเษกปี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

3.4.4 นางสาวศรีเรือน สนิทชอบ วุฒิการศึกษา ค.บ.(ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านมะกอก ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา

3.4.5 นางศรีนรัตน์ ศุกศรีอนันต์ วุฒิการศึกษา ค.บ.(ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา

3.5 ปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ อีกครั้งและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - objective Congruence, I.O.C) = 0.92

3.6 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ แล้วนำแบบประเมินความพร้อมก่อน การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนที่จัดพิมพ์ขึ้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4. แบบประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ได้ดำเนินการสร้าง ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในแบบ มีส่วนร่วมของ สจัด อุทรานันท์ (2530 : 11) ชาญชัย อาจินสมาจาร (2545 : 57) กรองทอง จิร เดชากุล(2550 : 6) และ Harris (1985 : 10)

4.2 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบประเมินของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 43) โดยแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4.3 สร้างแบบประเมินผลการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก ให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด

4.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความ สอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

4.4.1 ดร.กิตติพงษ์ โค่งพิมาย วุฒิการศึกษา ปร.ค.(การบริหารจัดการศึกษา) ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

4.4.2 นางฉันทนา โรจน์บูรณาวงศ์ วุฒิการศึกษา ค.ม.(การบริหาร การศึกษา)ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านมะกอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

4.4.3 ดร.วัฒนชัย ธิรศิลาเวทย์ วุฒิการศึกษา ปร.ค.(การบริหารจัด การศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกำแพงเหล่ากาเจริญศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

4.4.4 นางสาวศรีเรื่อน สนิทชอบ วุฒิการศึกษา ค.บ.(ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านมะกอก ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา

4.4.5 นางศรินทร์รัตน์ สุภศรีอนันต์ วุฒิการศึกษา ค.บ.(ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเหล่ายาววิทยาคาร ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา

4.5 ปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิ อีกครั้งและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - objective Congruence, I.O.C) = 0.97

4.6 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ แล้วนำแบบประเมินผลการดำเนินงาน นิเทศภายในโรงเรียนที่จัดพิมพ์ขึ้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลา และใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นเอง โดย ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำมาเก็บรวบรวม ข้อมูลตามชนิดของเครื่องมือ ดังนี้

ระยะเวลาดำเนินการจากวันที่ 1 สิงหาคม 2554 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2555

1. คู่มือการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการ ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
2. แบบบันทึกภาคสนาม (Field Notes)

2.1 แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันปัญหาและ
แนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 แบบบันทึกการศึกษาดูงาน ใช้บันทึกผลจากการศึกษาดูงานที่โรงเรียน
ลำปลายมาศพัฒนา และโรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง

2.3 แบบบันทึกการนิเทศเยี่ยมชั้นเรียน ใช้บันทึกผลจากการนิเทศเยี่ยมชั้น
เรียน ระหว่างวันที่ 5 – 30 กันยายน 2554

2.4 แบบบันทึกสังเกตการณ์สอน ใช้บันทึกผลจากการนิเทศสังเกตการสอน
ระหว่างวันที่ 1 – 29 ธันวาคม 2554

2.5 แบบบันทึกการประชุมนิเทศ ใช้บันทึกผลการประชุมปรึกษาหารือ และ
แนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก

3. แบบประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ใช้
ประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินงานของผู้บริหารหรือคณะกรรมการของสถานศึกษา

4. แบบประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ใช้ประเมินผลหลังจาก
การดำเนินการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอก เป็นการประเมินผลสำเร็จ
ของการนิเทศภายในโรงเรียน และความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกภาคสนาม (Field Notes) แบบประเมิน
ความพร้อมก่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน และแบบประเมินผลการดำเนินงานนิเทศ
ภายในโรงเรียน แล้วนำมาตรวจสอบความเที่ยงตรง ความน่าเชื่อถือ จัดหมวดหมู่ของข้อมูลตาม
ขอบเขตการวิจัย เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ทั้งแบบสถิติ และแบบพรรณนาไปหาข้อสรุป
และปรับปรุงเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะกอก

7. สรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพปัญหาและพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านมะกอก
ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบประเมินผลก่อนการ
ดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน และแบบประเมินผลหลังการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน
โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลจาก ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่า

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 123) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูล จากการใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (AIC) คู่มือการนิเทศภายใน โรงเรียน แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม แบบบันทึกการประชุมนิเทศ แบบประเมินความพร้อมก่อนการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน และแบบประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน มาวิเคราะห์ด้วยการตีความหมายจากเนื้อหา จัดกลุ่มของข้อมูล และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล การจำแนกวิเคราะห์ตามประเด็นคำถาม แล้วนำเสนอโดยการบรรยาย และพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย(Mean) โดยคำนวณจากสูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 123)

ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n}$$

เมื่อ \bar{X} เป็นค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum_{i=1}^n X_i$ เป็นผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n เป็นจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยคำนวณจากสูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 124) ดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S เป็นค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ เป็นคะแนนรวม
 \bar{X} เป็นคะแนนเฉลี่ย
 N เป็นจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบประเมิน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Conjugruence) ใช้สูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2554 : 263)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

IOC เป็นดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum R$ เป็นคะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ
 n เป็นจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น